

Guillem Arnedo: «Per als músics, estar organitzats és bàsic»

Parlem amb el músic, vicepresident de l'Acadèmia Catalana de la Música i president de l'AMJM i la FMJazz sobre les afectacions de la COVID-19 en el sector

Guillem Arnedo, president de l'AMJM

Guillem Arnedo és president de l'Associació de Músics de Jazz i Música Moderna de Catalunya (AMJM) i de la Federación Estatal de Músicos de Jazz y Músicas Improvisadas (FMJazz), vicepresident de l'Acadèmia Catalana de la Música, i portaveu de la Plataforma Estatal per la Música (PLAM). A més a més, és bateria, i aquesta crisi l'ha afectat molt directament: gairebé totes les seves actuacions han estat cancel·lades o ajornades. Fa uns mesos va parlar en nom del sector en la reunió que diferents agents van tenir amb el Ministre de Cultura i la Ministra d'Hisenda del govern estatal.

Hem parlat amb diversos agents del sector musical sobre la crisi de la COVID-19, però ens faltava el punt del vista dels músics. Quins punts en comú ha tingut l'afectació de la crisi? Tots han hagut de parar la seva activitat; tant els autònoms com els treballadors per compte aliena. No sabíem quan ni com tornàriem, i això ens ha provocat a tots molta angoixa. Ara mateix, en el procés de reactivació, hi ha incertesa en els protocols, que canvien cada dia. Hi ha hagut alguns músics més protegits que uns altres; com per exemple els autònoms, que amb l'estat alarma han pogut acollir-se a ajuts pel cessament d'activitat. La resta, els treballadors per compte aliena -contractats per una empresa de facturació, un ajuntament o una cooperativa-, representen prop d'un 80%, i van quedar al descobert fins que el govern va legislar l'atur per artistes, que

reconeix la seva intermitència i especificitat.

La PLAM és una plataforma formada per associacions de músics i associacions professionals, que es va crear el 2019, amb l'objectiu de resoldre el problema de la contractació dels músics. Exactament, quin és aquest problema?

És un problema complex, amb molts punts de vista i moltes casuístiques. El més greu és que ara per ara, la majoria de contractacions es fan a través de cooperatives i empreses de facturació que no tenen un encaix legal dins el sistema. Això fa que sigui necessari desenvolupar un model nou de contractació i una sèrie d'identificacions laborals, fiscal, de cotització, etc. La PLAM és temporal i específica, i es va concebre per solucionar això; ara bé, quan va esclatar la crisi de la COVID-19, va acabar esdevenint una representació del sector musical que podia treballar de manera coordinada.

De la mateixa manera, podem dir que la Unión de Músicos -creada el maig del 2020- és també filla de la crisi?

Teníem clar que havíem d'anar cap allà, però la crisi ho ha accelerat d'una manera exponencial. S'ha fet més evident que en una situació de crisi, si no estàs organitzat seriosament i treballes contínuament, no ets visible i no pots tenir aquest diàleg necessari amb les administracions. Ara mateix, representem uns set o vuit mil músics.

A partir d'aquesta representació, entreu a formar part d'una taula de diàleg i sou convocats a una reunió amb el Ministre de Cultura i la Ministra d'Hisenda. Com va anar, això?

Quan va esclatar la crisi, les associacions que s'adreçaven a l'INAEM -Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música- van crear una taula de crisi on hi eren representades totes les arts escèniques i la música. Dins d'aquesta taula es van rebre unes mesures traspassades per l'INAEM i el Ministerio de Cultura, i en paral·lel es van produir les manifestacions del ministre dient que 'no calia fer res' i la conseqüent 'apagada cultural' per resposta. Arran d'això, el Ministre de Cultura i la Ministra d'Hisenda van programar un dia sencer de reunions amb tot el sector cultural: cinema, llibres, arts escèniques i música. Per a aquesta taula es van designar cinc portaveus -un d'ells per parlar de la música-, i em van escollir a mi. Suposo que en aquell moment era el més fàcil, perquè a la PLAM ja tenim aquest dinàmica de treball. I vaig intervenir en aquella reunió, que bàsicament era per exposar quatre idees que havíem consensuat tots els agents de la taula.

En primer lloc, calia traslladar als ministres la urgència i la desprotecció que tenien tots aquests músics, artistes i treballadors de la cultura que no podien accedir a cap ajuda transversal, per no haver estat inclosos en cap ERTA, ni ser autònoms donats d'alta. En segon lloc, calia fer plans específics per les arts escèniques i la música, tenint en compte l'especificitat de cada sector, i establir un diàleg. No és el mateix el sector de la música que el del llibre; tots estan dins del paraigües de la cultura, però cadascun té les seves especificitats. En tercer lloc, volíem saber quan tornarem a una normalitat que cal que desemboqui en la implementació de l'Estatut de l'Artista. Estem en aquesta situació tan precària perquè encara no tenim una regulació pròpia, com passa a d'altres països.

Exactament, què és l'Estatut de l'Artista?

És una eina que ve a reconèixer que els artistes tenen una especificitat en el seu treball. De la mateixa manera que hi ha un règim especial pel treballador agrari, pel funcionari públic, o un règim pel treballador autònom. L'artista té una casuística múltiple i molt específica -és intermitent, discontinu- i això requereix una regulació específica per poder arribar a un nivell de cobertura igual al de la resta de professions. La regulació social, laboral i fiscal de l'artista gairebé no s'ha modificat des del 1986, i és una reclamació del sector. El Congrés dels Diputats va estar parlant amb el sector durant gairebé un any, va crear una subcomissió, i aquesta va elaborar un informe que recomanava l'elaboració d'un Estatut de l'Artista. És una proposta elaborada pel Congrés amb el consens del sector, aprovada des del setembre del 2018. Ara el que s'ha de fer és passar de les recomanacions a les lleis: encara s'ha de desplegar, i això és una tasca bastant titànica, ja que hi ha diferents ministeris implicats -Cultura, Hisenda, Treball i Seguretat Social-, i cal que es

coordinin, tenint en compte que, a més a més, alguns són de partits diferents.

Tots els professionals de l'àmbit cultural -circ, dansa, teatre, llibre, música,?- es veurien afectats per l'Estatut de l'Artista?

Sí. L'informe de la subcomissió -que es pot consultar aquí- està orientat als artistes, i també als treballadors de la cultura. És un pas històric perquè el Congrés va reconèixer per unanimitat -cosa inaudita- que els artistes necessiten una actualització de la seva regulació normativa. Ara bé, es parla de l'Estatut com si fos alguna cosa que està en un calaix preparada per aprovar-se, però encara necessita molt consens i anar obrint moltes portes de diferents ministeris.

Vau aconseguir millores a partir de la reunió amb els ministres?

Una de les recomanacions que es va implementar va ser l'atur pels artistes. Ara bé, hi va haver molts problemes d'interpretació, i durant les primeres setmanes va ser ineficax: el SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal) rebutjava totes les sol·licituds. Vam haver de fer un altre esforç, i va ser encara més obvi que els músics necessitem aquests tipus d'estructures a nivell estatal, que els el actors, per exemple, ja tenen. D'aquesta manera vam poder parlar amb el ministeri, i traslladar en una reunió què és el que fallava per poder-ho corregir. El fet d'estar organitzats, tenir finestres de diàleg i ser pacients va donar fruits. L'administració és una cosa molt complexa; per molt que hi hagués voluntat política des del Ministeri de Cultura, tot això passava pel Ministeri de Treball, que estava totalment col·lapsat, i potser no tenia la informació que havia de tenir. Tot això és un procediment que gasta molta energia, però ho hem de fer així perquè no tenim aquest Estatut de l'Artista que permeti articular ajudes. A altres països com França o Alemanya, tot això ha estat molt fàcil i ràpid. Aquí a la Generalitat ha passat el mateix; aquesta ajuda que ha sortit per als treballadors de la cultura, aquí l'hem pogut ampliar a tots els tècnics, cosa que a Madrid no s'ha pogut fer. Des de l'Acadèmia de la Música hem pogut col·laborar directament amb la Generalitat, amb les conselleries de Cultura i Treball i Afers Socials, per poder implementar ajudes pels treballadors de la cultura. És una ajuda puntual i molt conjuntural, però ja és alguna cosa.

Amb l'Acadèmia, de seguida vau preparar un pla de xoc. Com valores el paper que heu tingut?

El que hem vist des de l'Acadèmia és que, com a entitat que aglutina la complexitat del sector, s'ha demostrat molt útil. El fet que hi siguin presents fins a quaranta-una associacions ha permès crear un equip de treball i elaborar un pla de xoc que incideixi en totes les vessants del sector. Estar organitzats d'una manera seriosa i rigorosa ha estat molt valuós, i ha permès treballar mesures i interlocutar amb l'administració. Estar estructurats és bàsic.

M'has parlat de músics que no són autònoms o no estan contractats per una empresa. Quin percentatge de músics tenen aquesta situació irregular, o bé facturen a través d'una cooperativa?

És un tema complex. Quan ets autònom, ets empresari, i aleshores tens el teu propi espectacle o el que sigui. Després tenim el tema de què passa quan tenim un bolo i l'hem de facturar. El 90% de contractacions de músics, tot i que es fan pel règim general d'artistes, estan fetes per cooperatives i per empreses de facturació. Són el primer ocupador de músics a nivell estatal.

Donen d'alta i de baixa als músics per a un bolo en concret?

Exacte, per règim general d'artistes; i això fa que ens trobem amb moltes casuístiques. Aquestes cooperatives van néixer originalment dels músics, justament per donar-los una cobertura, poder facturar als ajuntaments,? Eren una solució temporal que s'ha enquistat i s'ha transformat en un model de negoci. Es produeix la paradoxa que els músics som els que fem l'empresa per contractar-nos, i els que som contractats. S'ha de trobar un model que ordeni tot el tema de la contractació. És un esforç col·lectiu: dels músics, de la part privada -mànagers, representants,

festivals, sales, etc.-, i també la part pública. Els ajuntaments són els primers contractadors d'artistes, i per tant els primers proveïdors d'aquestes empreses de facturació.

Ho solucionaria que els promotors contractessin directament als músics?

Aquí el que nosaltres veiem, com a Unió de Músics, i que també consta a l'Estatut de l'Artista, és que s'ha de clarificar qui és que t'ha de contractar. El músic ha de tenir clar en tot moment qui és el seu empresari, i aleshores que assumeixi la seva responsabilitat. Primer s'ha d'ordenar i clarificar bé quin rol té cadascú, perquè cada situació és diferent, no es pot generalitzar. És molt fàcil de dir, però a l'hora de la veritat és molt complex.

Creus que molts ajuntaments s'estan precipitant amb les suspensions?

El que estem veient ara és que hi ha moltíssimes Festes Majors que s'estan suspentent. Entenem que en una Festa Major hi ha certs actes que no té sentit fer-los per les aglomeracions que comporten; però suspendre-la tota és una cosa bastant radical, ja que elimina totes aquelles activitats que sí que es podien haver fet amb les mesures de seguretat adequades. Ho estem vigilant i intentant fer arribar aquest missatge als ajuntaments. Ara bé, per molt que ens reunim amb la Federació o l'Associació de Municipis, amb la Generalitat o amb les Diputacions, la potestat la tenen els ajuntaments. Han de ser conscients que moltes famílies depenen d'això. No té sentit que gairebé els únics concerts que hi ha vinguin d'iniciativa privada. La iniciativa pública, que precisament és la que té múscul financer i responsabilitat social, no té sentit que opti per cancel·lar-ho tot.